

Naglih korakov k razvitosti

Pobratimi: KS Ajdovščina in KS Kozje Datum pobratenja: 9. september 1977

Do prvih tesnejših stikov med Kozjanci in Ljubljanci je prišlo leta 1971, ob prvi mladinski delovni akciji. Ljubljanske občine so takrat začele zbirati solidarnostna sredstva za izgradnjo prvega večjega objekta, ki so ga gradili mladinci – približno sto kilometrov dolgega omrežja vodovoda Fužine – Sotla, ki je zdaj, z izjemo nekaj priključkov, v celoti končan. Občina Ljubljana Center je prispevala še sredstva za mladinske delovne brigade. Vodovod je povezal osem kozjanskih krajevskih skupnosti, povezal pa je tudi Kozjance z Ljubljano. Takrat so se namreč začeli porajati predlogi, da bi kozjanske in ljubljanske krajevne skupnosti navezale tesnejše stike, da bi se pobratile. Ob tem so potekale še druge akcije v tej pokrajini, ki je dolgo capljala za razvojem. V mnoge hiše je posvetila elektrika, mnoge vasi so dobile sodobnejše ceste.

Izlet v preteklost

Našim bralcem želimo obširneje predstaviti krajevne skupnosti, ki so pobratene z našimi krajevnimi skupnostmi. Da bomo uspešno sodelovali, se moramo tudi dobro poznati. Kot prvo predstavljamo KS Kozje.

Ni mogoče govoriti o Kozjem, ne da bi rekli nekaj besed tudi o njegovi preteklosti, saj je breme preteklosti za Kozje in sploh Kozjansko težko, ker so jih interesi razvoja družbe več desetletij zanemarjali. O prizadevanjih naše socialistične družbene skupnosti, da popravimo krivico preteklosti, pa smo že in bomo še pisali.

Kozjani o minulih časih Kozjega ne vedo kaj prida. Znano je, da je vodila skozi Kozje glavna pot med Sentjurjem in Krškimi. Dolgo je bila središče teh krajev Podsedra, ki je nastala v 12. stoletju, kasneje pa je začelo pridobivati na veljavi Kozje, kar mu je prineslo tudi tržne pravice. O gradu Brečić, ki je stal na griču nad Kozjem, pričajo le še ruševine. Nad Kozjem se dviga 773 m visok hrib Kozjak, skozi Kozje pa teče Sotlin pritok Bistrice.

Značilnost Kozjanskega je tudi to, da so večji kraji na obrobju te gričevnate pokrajine, tam so dandanašnji tudi občinska središča. Osrčje Kozjanskega pa ima dva večja kraja: Kozje in Planino.

Svoboda je prišla 9. septembra

Kot del spodnje Štajerske je nacistični okupator tudi Kozjansko direktno priključil svoji državni tvorbi in to dokazoval z vojaškim in policijskim terorjem. Zato moramo toliko bolj ceniti delo prvih aktivistov Osvobodilne fronte slovenskega naroda na Kozjanskem, ki so organizirali množični odpor okupatorju in prve partizanske enote.

Kozjansko je bilo v stari Jugoslaviji zelo slabo razvito, državne uslužbenke pa so tja pošiljali po kazni. Med njimi so bili tudi politično napredno usmerjeni, tako da je delovala v Kozjem močna partijska organizacija, ki je takoj po okupaciji ustanovila odbor OF. Kot žrtve izdajalcev jih je okupator aretiral in nad njimi znesel svoj bes. Vendar osvobodilnega gibanja to ni zlomilo, pozicije nacističnih nasilnikov so se kljub pomoči izdajalcev vse bolj krhale. V letu 1944 je Kozjanski odred beležil velike vojaške in politične uspehe, saj je pregnal Nemce iz vseh postojank, kot zadnja je padla še najbolj utrjena nemška postojanka – Kozje. Bilo je to v noči med 8. in 9. septembrom 1944. Kozjansko je bilo s tem dejanjem praktično osvobodeno. Zdaj slavijo 9. september kot krajevni praznik Kozjega, pa tudi praznik občine Šmarje pri Jelšah.

Po treh mesecih svobode so Nemci ob podpori ustašev in hrvaških domobrancev spet vdrli na Kozjansko, požigali stanovanjska in gospodarska poslopja, pobijali goloroko prebivalstvo in mnoge poslali v koncentracijska taborišča. Tako se je okupator znesel nad svobodoljubnimi Kozjanci slabega pol leta pred svojim končnim zlomom.

Kozje danes

KS Kozje šteje 1350 prebivalcev, od tega jih živi v Kozjem 650, ostali pa v vaseh Zdole, Ješovec in Veternik. Vse te vasi in del Kozje-

ga (Sonovo) je med vojno okupator požgal, takoj po vojni pa so bile obnovljene.

Potem se dolgo let ni nikamor premaknilo, pravijo Kozjani. Do predlanskim je bilo v Kozjem vsega 9 stanovanj v družbeni lasti, lani je bilo zgrajenih 13 novih v bloku in enak blok je v gradnji.

Jože Pirš, predsednik sveta KS Kozje: Naši kraji so dobili novo podobo, ki se bo vse hitreje spreminjala.

Kozje ima tozd Konfekcija (celjske Metke), tozd Brusilnica (steklarne iz Rogaske Slatine), žago šentjurskega LIP, združeno enoto žalskega Hmezača, osnovno šolo, zdravstveno postajo, postajo milice, krajevni in matični urad (za več krajevnih skupnosti), 4 trgovine, gostilno, bife, kino (predstave so ob sobotah in nedeljah), pošto, nekaj obrtnikov, mesnico, bencinsko črpalko in enoto Ljubljanske banke. Skupaj zneso to 380 delovnih mest, ki so jih večino pridobili zadnja leta in kar je še vedno premalo. Nekaj novih delovnih mest bo odprla za letos predvidena re-

konstrukcija žage, steklarne pa naj bi letos začela tudi z gradnjo polirnice stekla v Kozjem.

Letos bodo dobili tudi 11 novih kilometrov asfalta med Podsedro in Lesičnim.

V načrtih velenjskega Görenja je obrat v Bistrici ob Sotli, kjer bi našlo delo tudi nekaj občanov KS Kozje. Kozjani pa ob tem radi pripomnijo, da bi bilo smotno, ko ne bi večja proizvodna središča rasla le na obrobju Kozjanskega, marveč bi prišlo kaj industrije tudi v sosednjo Planino.

V akciji popotresne obnove je bilo popravljenih ali na novo zgrajenih veliko hiš. Pripomnili pa so, da hiše niso bile pregledane po popotresnih sunkih, ki so razširili razpoke in bi tako še marsikatera hiša prišla v poštev za obnavljanje, nekateri pa tudi niso prijavili škode – takih komisija pač niti obiskala ni. S popotresno obnovo je Kozjansko dobilo novo podobo in veliko upanja, vseh socialnih problemov pa to še ni razrešilo. Zaskrbljujoč je bil predvsem množičen pojav odliva mladih, ki pa ga je precej zajezila prav popotresna obnova.

Tudi v kmetijstvu se je marsikaj spremenilo. Veliko kmetov se je odločilo za usmerjeno proizvodnjo (živinoreja, prašičereja, jagodičevje, vinogradništvo, sadjarstvo).

Ohranjena domačnost

V Kozjem sicer ni hotela, v zasebnih sobah pa lahko prenoči nad 50 gostov. Veternik na nadmorski višini 600 metrov je s svojo klimo primeren za turistično dejavnost, ki pa zaenkrat o njej le razmišljajo. Na Veterniku se rase ajda, iz njene moke pa delajo potice, domač kruh in močnik. Na teh poljih raste tudi žitarica pira, ki dodana koruznemu in pšeničnemu kruhu daje prijeten okus. Kmetje še pripravljajo okusne domače klobase in kolone ter kuhajo pristno slivovko.

Torbice za vrstnike iz Afrike in Palestine

S tovarišico smo se zmenili, da bomo pomagali otrokom v Afriki in Palestini. Tam še zdaj vihrajo vojne in otroci nimajo kaj jesti. Vsi učenci smo zbirali denar za torbice, ki jih bomo podarili tem otrokom, ki ne poznajo niti kruha niti čokolade.

Tovarišica nam je povedala, da je naša šola kupila devetinšestdeset torbic. S torbicami bomo poslali tudi razglednico našega mesta, nanjo se bomo vsi podpisali. Vsi smo veseli in srečni, da smo jim vsaj malo pomagali.

Boštjan Sluga, 2. a OŠ Majde Vrhovnik

OBČANOVO OKO

Kdaj asfalt pred Dramo?

To se večkrat sprašujejo obiskovalci dramske hiše, ko se po končani predstavi vračajo po makadamu domov. To je posebno neprijetno ob deževnih in snežnih dneh.

Občina Center ima z malo izjemo vse ceste asfaltirane. In taka izjema je prav pred Dramo, v osrčju mesta. Mnogi negodujejo nad tem, ker okolica ni urejena. Preseneča pa tudi tuje gledališke goste, ki morajo gaziti po blatu in po lužah. Ali res ne bi mogli posodobiti tistih nekaj kvadratnih metrov površine? Občina Center, ki nima večjih komunalnih problemov, bi res lahko našla sredstva in uredila problem.

Stanko Skočir

Sožitje starega in novega v Kozjem.

Tukaj pridelujejo tudi cvičku podobno vino, zlasti znano je virštanjsko in bučensko, v novejših vinogradih pa raste sortna trta. Pridobitev novega časa so strojne skupnosti: več kmetov investira v stroje za skupno porabo, s krediti pa jih podpre tudi zadruga.

Kako sodelovati?

O sodelovanju s KS Ajdovščino nismo rekli ničesar. Štirje meseci,

ki so potekali od podpisa listine o pobratenju, so premalo, da bi izrekli kakršnokoli oceno. O oblikah sodelovanja se še dogovarjajo. Prepričani smo, da bodo občani obeh KS našli skupne interese. Veliko bo še treba storiti v KS Kozje, da bo razvoj odločneje potrkal na njihove duri – k temu bo svoj delež nedvomno prispevala tudi KS Ajdovščina.

Vladimir Jerman

Spomenik junaškemu boju za svobodo

Naša Armada

(Ob 22. decembru – dnevu JLA)

Hrabra junaška armada je to, vsakdo pozna jo in ve za njo. Nastala je sredi viharnih dni, ko sovrag je mislil, da lahko nas zdrobi. Takrat so se dvignili vsi: fantje, možje, dekleta in žene in rekli so: »Sovrag naj se hitro prežene!« Skozi borbe krvave so borci se bili in mnogi se niso nikdar več vrnili. Vsi se hrabro borili, svobodo nam zlato izborili. A danes? Armada ta, ki zrasla je tiste slavne dni, meje nam brani, domovino gradi.

Ana Kovač, 7. a r. OŠ Prežihov Voranc

Prireditve ob dnevu JLA

Krajevna organizacija ZRVS in družbenopolitične organizacije KS Gradišče so priredile proslavo ob dnevu JLA v dvorani KS Gradišče.

Slavnostni govornik je bil Branko Babič – nekdanji politkomisar VII. korpusa.

V programu so sodelovali učenci OŠ Majde Vrhovnik in dijaki gimnazije Ivan Cankar.

Občinska priznanja ZRVS za leto 1977 so prejeli: dr. Marjan Ahčin: za dolgoletno sodelovanje in vzgojo mladine v duhu revolucionarnih tradicij NOV;

kolektiv Ljubljanske banke za dolgoletno, uspešno sodelovanje v KS Gradišče, za gojenje tradicij NOV in za krepitev obrambnih sposobnosti svojih delavcev;

filozofska fakulteta za številno udeležbo na partizanskem pohodu in kot vzpodbudo za nadaljnje sodelovanje v KS in družbenopolitičnimi organizacijami.

Anica Žalik

dogovori

glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-center

Prešernova 26, p. p. 191 – Telefon: 312-634 in 315-784 – Izhaja štiri-najstnevno – Naklada 16.200 izvodov

IZDAJATELJSKI SVET:

Vojko Novak (predsednik), Blaž Matekovič, Viktor Damjan, Marjan Mayer, Franci Strle, Breda Pavlič, Lojze Cepuš, Karel Destovnik, Tatjana Pust, Artur Boroje, Mišo Javornik, Vladimir Jerman in Ivan Hafner

UREJA UREDNIŠKI ODBOR:

Zvone Kržišnik (glavni urednik), Mišo Javornik (odgovorni urednik), Sonja Seljak (sekretar uredništva), Matija Čož (tehnični urednik), Artur Boroje, Bogdan Pogačnik, Bogdan Fajon, Vladimir Jerman in Cveto Stibilj Rokopisov in fotografij ne vračamo

Tisk: ČGP »Delo« TOZD Grafika, Likozarjeva 1